

Innspill til handlingsplan for kvensk språk

Media:

Kvensk høres ikke noen steder i media. For å beskrive hva vi ikke har, gir jeg et radiominne som beskriver hvor viktig det er å få høre og se sendinger på kvensk: En gang på 80-tallet, da bodde jeg i Tromsø, høres ikke kvensk noen steder i media. Og plutselig – i lokalsendingene – får vi høre en serie der Olav Beddari forteller på kvensk om liv og levnet i Pasvik og Sør-Varanger. Det var sterkt å få høre kvensk i radioen,, men det varte bare så lenge serien varte...

NRK har i dag et meget halvhjertet satsing på kvenske sendinger. Her kommer noen helt nødvendige tiltak som må gjøres:

- NRK må få betydelig økte midler til sendinger på kvensk. Slike sendinger kan starte a la de sendinger NRK nå har mellom 17 og 18 for minoriteter. Nyhetssendingene må spesielt omhandle kvenske saker og saker fra Nordkalotten.
- Økte satsinger for kvensk i NRK må styres av kvenene, med for eksempel et eget medieutvalg. Dvs at media i NRK må styres av kvenene. Dette medfører også at de med kvensk som morsmål får en meget viktig rolle i nye «NRK på kvensk – NRK-kvääninkieli».
- Man kan umiddelbart starte med å sende svensk radio sine sendinger SR-meänradio. Dette gjøres i sanntid. Så kan man utvikle samarbeidet med svensk og finske media for samsendinger. Man kan starte allerede nå med samsendinger av «ønskekonserter» fra SV-meänradio som sendes hver fredag. NRK har allerede i dag et samarbeid med SR, så å utvide samarbeidet er ikke noe problem.
- I fremtiden vil vi ha både nyhetssendinger og annet som samsendinger på Nordkalotten. Samt felles produksjon av film, reportasjer og serier mm.

Språk:

Hele veien i utvikling av kvensk språk snakkes det om manglende kompetanse. Det gjøres i dag en rekke tiltak, men det kan bedres.

- Det haster virkelig med å ta inn de som har kvensk som morsmål inn i arbeidet. Det kan gjøres på mange måter. Morsmålsbrukere må delta direkte i arbeidet med utvikling av språket. Dette er også viktig for å bevare språket. Hvert år blir noen borte, og språkressurser forsvinner. Jeg forslår her at kvenske morsmålsbrukere deltar i arbeidet som kan organiseres i flere arbeidsgrupper styrt av kvenene selv.
- Man tar aktivt i bruk arkivmateriale som lyd- og film-materiale som finnes både i Norge, Finland og Sverige. For å få riktig bruk av materiale må morsmålsbrukere delta aktivt i dette.

Film, bilde, festivaler, mm.

I dag er det omfattende aktiviteter her. Hvordan få mest mulig nytte av dette i utvikling og sikring av kvensk språk og kultur? Hvordan skal prioritering av prosjekt gjøres?

Minstekravet her er at kvenene selv har den styrende rollen, også i bevilgning av midler til prosjekt.

Skallelv, 23.10.2025.

Helge Huru